

**UCHWAŁA NR XXII/123/16
RADY GMINY MNISZKÓW
z dnia 22 września 2016 r.**

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Mniszków
na lata 2016-2018**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j.: Dz. U. z 2016 r. poz. 446), art. 176 pkt 1, art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j.: Dz. U. z 2016 r. poz. 575) Rada Gminy Mniszków uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Mniszków na lata 2016-2018 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. W terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt Gminy składać będzie Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Mniszków.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2016 r.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Waldemar Nojek

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE MNISZKÓW NA LATA 2016-2018

Wstęp

Świat się zmienia, zmienia się też model rodziny. W polityce prorodzinnej istotnym działaniem jest zapobieganie rozluźnieniu więzi społecznych oraz tworzeniu dystansu między pokoleniami, co często związane jest ze zmianą modelu rodziny z tradycyjnej na nowoczesną. Rodzina, niezależnie od formy jaką przyjmuje, pozwala zaspokoić uniwersalne potrzeby człowieka: potrzebę bliskości i oparcia. Celem prowadzonej polityki prorodzinnej powinno być ułatwienie godzenia ról i obalenie stereotypu mówiącego o konieczności wyboru między pracą a dziećmi. Łączenie pracy zawodowej z wychowaniem dzieci pomaga wprowadzić dziecko w dorosłe życie i uczy go pozytywnych wartości, które niesie ze sobą praca.

Należy podkreślić, że mamy już za sobą traktowanie polityki prorodzinnej w ujęciu wąskim, wyłącznie jako element pomocy społecznej kierowanej do rodzin dotkniętych ubóstwem czy patologiami takimi jak przemoc w rodzinie czy alkoholizm. Coraz częściej polityka prorodzinna stanowi ważny instrument kształtowania rozwoju wspólnot samorządowych. To reakcja na zmieniającą się sytuację rodzin, a przede wszystkim:

- brak prostej zastępowalności pokoleń – przy spadku liczby urodzeń koniecznym jest podjęcie działań promujących wzrost dzietności rodzin,
- kulturową dyskryminację rodzin wielodzietnych.
- niezadawalającą kondycją ekonomiczną i społeczną rodzin.

Zagwarantowanie stabilizacji, bezpieczeństwa ekonomicznego, tworzenie miejsc pracy dla młodych, skutkujące wzrostem urodzeń jest najpilniejszym zadaniem dla naszego państwa.

W Polsce mamy obecnie do czynienia z kryzysem rodziny i związanym z tym niskim przyrostem naturalnym. Wpływ na to mają różnorodne czynniki. Obok trudnej sytuacji ekonomicznej, która determinuje często niechęć do zakładania rodziny i posiadania dzieci oraz niewystarczających działań w zakresie wsparcia rodzin w Polsce, należy również wymienić uwarunkowania społeczne i socjologiczne. Rodzina przestaje być postrzegana jako środowisko umożliwiające realizację własnych potrzeb i ambicji, dające poczucie bliskości, zaufania i wsparcia. Zakładanie rodziny i posiadanie dzieci utożsamiane jest z obciążeniami i szeregiem niekończących się obowiązków, będących w sprzeczności z możliwością samorealizacji, osiągnięciem sukcesów i poczuciem satysfakcji jednostki.

Tymczasem rodzina jest fundamentem życia społecznego, szczególnym i przyjaznym środowiskiem, w którym jednostka realizuje najpełniej swoje potrzeby. Rodzina tworzy wspólnotę, w której kształtują się wartości, przekazywane są tradycje oraz buduje się pojęcie jedności i dbałości o wspólne dobro. Prawidłowo funkcjonująca rodzina, otoczona wsparciem w sytuacjach trudnych, daje gwarancje wychowania przyszłych pokoleń, które w sposób aktywny będą miały wpływ na przyszły rozwój społeczno-gospodarczy kraju.

Rodzina, w pierwszej kolejności, powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Mniszków na lata 2016-2018 zwany dalej Programem jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji Programu na lata 2013-2015, w związku z realizacją ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j.: Dz. U. z 2016 r. poz. 575). Istotnym elementem Programu jest podejmowanie przez gminę działań na rzecz rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Aby stworzyć optymalne warunki do opieki i wychowywania dzieci w rodzinie naturalnej niezbędna jest współpraca instytucji, placówek oraz organizacji pozarządowych wspierających rodzinę w sytuacji kryzysu. Dzięki temu oraz przy aktywnej współpracy rodziny założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej mają szansę zostać zrealizowane.

I. Diagnoza środowiska lokalnego

Gmina Mniszków jest gminą wiejską zlokalizowaną w powiecie opoczyńskim, w północno-wschodniej części województwa łódzkiego. Od północy graniczy z Gminą Tomaszów Mazowiecki, od wschodu z Gminą Sławno, od południa z Gminą Paradyż i z Gminą Aleksandrów, od zachodu z Gminą Sulejów. Gminę Mniszków według stanu na dzień 31.12.2015 r. zamieszkiwało 4.700 mieszkańców.

Rodzina stanowi integralny i niezmiernie ważny element każdego społeczeństwa. Zmieniające się warunki społeczno-ekonomiczne wywierają silny wpływ na zmianę jej funkcjonowania i na dominujące wartości. Wszystkie gwałtowne zmiany wywierają częściej niekorzystny wpływ na rodzinę. Jeśli funkcjonowanie rodzin, ich kondycja ekonomiczna i społeczna pogarsza się, odbija się to ujemnie na funkcjonowaniu i losach zarówno poszczególnych rodzin jak i lokalnego społeczeństwa. Dlatego w interesie gminy leży tworzenie warunków do prawidłowego rozwoju i życia rodziny. Rodziny w swym społecznym i psychospołecznym funkcjonowaniu nie zastąpi żadna instytucja. Dlatego czymś naturalnym jest potrzeba ochrony i wspierania rodzin, które znalazły się w kryzysie czy to ekonomicznym czy też społecznym.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotny wpływ mają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną. Rodzina dotknięta nimi bez pomocy z zewnątrz często nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci, rozwiązywać swoich problemów i wyjść z sytuacji kryzysowych.

Rodziny z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych.

Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym.

Pomoc społeczna działa w sytuacjach, w których zostały zagrożone podstawowe warunki egzystencji osoby lub rodziny, bądź też jakość życia obniżyła się poniżej społecznie akceptowanego minimum. Jej celem jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin. Pomoc społeczna ma także na celu umożliwienie osobom i rodzinom bytowanie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób i rodzin objętych pomocą społeczną.

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną.

	2013	2014	2015
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	247	224	291
Liczba rodzin	164	152	199
Liczba osób w rodzinach	464	406	506

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mniszkowie

W roku 2015 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mniszkowie objął pomocą społeczną następujące typy rodzin:

	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rodziny ogółem	199	509
o liczbie dzieci		
1	29	87
2	35	144
3	18	91
4	5	29
5	1	9
6	0	0
7 i więcej	0	0
Rodziny niepełne ogółem	23	79
o liczbie dzieci		
1	9	23
2	5	15
3	8	36
4 i więcej	1	5

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mniszkowie

Jak wynika z tabeli, z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mniszkowie, najczęściej korzystają rodziny z dwojgiem dzieci, w dalszej kolejności z jednym dzieckiem oraz rodziny z trojgiem dzieci.

W latach 2013-2015 najczęstszymi przyczynami przyznawania świadczeń z pomocy społecznej były: bezrobocie, ubóstwo i długotrwała lub ciężka choroba.

Powody przyznania pomocy - liczba rodzin.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		
	2013	2014	2015
ubóstwo	37	39	77
sieroctwo	1	0	0
bezdomność	0	2	0
potrzeba ochrony macierzyństwa	2	2	2
w tym wielodzietność	2	2	2
bezrobocie	75	65	69
niepełnosprawność	27	29	34
długotrwała lub ciężka choroba	69	69	92

bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	32	30	34
w tym rodziny niepełne	16	19	21
rodziny wielodzietne	14	11	11
przemoc w rodzinie	4	2	3
alkoholizm	3	4	3
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	6	6	4
zdarzenie losowe	0	3	5

Zródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mniszkowie

Pracownicy socjalni w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych borykających się z różnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Często problemy występujące w rodzinie zazębiają się i dlatego niełatwo jest określić, który z nich stanowi problem pierwotny. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowane działania.

Z uwagi na wiejski charakter gminy bardzo dużym problemem jest dostęp do wszelkiego rodzaju placówek i poradni specjalistycznych. Taka sytuacja utrudnia rozwiązywanie problemów rodzin.

Edukacja szkolna w Gminie Mniszków prowadzona jest w trzech szkołach podstawowych oraz w gimnazjum. Każda szkoła posiada własną stołówkę szkolną, w której przygotowywane są gorące posiłki. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mniszkowie realizuje Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, z którego korzystają dzieci z rodzin spełniających jego wymogi.

Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej obejmowane są różnymi formami wsparcia finansowego zarówno w ramach ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o systemie oświaty, ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

W przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, sąd postanawia o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej.

II. Zasoby Gminy

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Mniszków na lata 2016-2018 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują instytucje z terenu gminy opisane poniżej:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mniszkowie - praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, przyznawanie stypendiów.
2. Urząd Gminy w Mniszkowie - przyznawanie wyprawki szkolnej, dowozy uczniów do szkół.
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - przeciwdziałanie problemom związanym z nadużywaniem alkoholu.
4. Zespół Interdyscyplinarny - podejmowanie działań wspierających wobec rodzin uwikłanych w przemoc.

5. Placówki służby zdrowia z terenu Gminy Mniszków - działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej.
6. Placówki oświatowe z terenu Gminy Mniszków - działalność edukacyjno - wychowawcza, wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci.
7. Punkty przedszkolne - organizowanie opieki dla dzieci w wieku przedszkolnym.

III. Cel główny Programu

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

IV. Podstawowe cele Programu oraz przewidywane działania

1. Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych sprzyjających umacnianiu rodziny.
2. Zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego.
3. Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych i niewydolnych wychowawczo w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinach.

1. Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych sprzyjających umacnianiu rodziny.

ZADANIA	REALIZATORZY	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIKI
1. Wspieranie działań profilaktycznych zapobiegających powstawaniu zjawisk patologicznych w rodzinie (realizacja programów profilaktycznych, zajęcia edukacyjne, pogadanki, akcje informacyjne).	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy w Mniszkowie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe	2016-2018	liczba zrealizowanych działań profilaktycznych, liczba dzieci objętych działaniami
2. Wspieranie działań ukierunkowanych na aktywizację społeczną i zawodową członków rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wykluczonych społecznie.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2016-2018	liczba osób, które uczestniczyły w szkoleniach, warsztatach, liczba osób, które podjęły zatrudnienie

3. Podniesienie społecznej świadomości o znaczącej roli rodziny poprzez kampanie społeczne, spotkania edukacyjne, rozpowszechnianie ulotek i materiałów informacyjnych.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy w Mniszkowie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe	2016-2018	liczba zrealizowanych działań edukacyjnych oraz informacyjnych
4. Promowanie funkcji rodziny wspierającej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy w Mniszkowie	2016-2018	liczba rodzin wspierających

2. Zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego.

ZADANIA	REALIZATORZY	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIKI
1. Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom zagrożonym kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2016-2018	liczba rodzin objętych pomocą finansową i rzeczową
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych posiłków w szkole w ramach Programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe	2016-2018	liczba dożywianych dzieci i młodzieży, liczba rodzin, które otrzymały pomoc finansową

3. Pomoc udzielana uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia (między innymi stypendium szkolne i zasiłek szkolny).	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy w Mniszkowie, placówki oświatowe	2016-2018	liczba przyznanych stypendiów szkolnych, liczba przyznanych zasiłków szkolnych
4. Współorganizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Kuratorium Oświaty, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2016-2018	liczba uczestników wypoczynku
5. Współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy w Mniszkowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie	2016-2018	liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej
6. Wydawanie skierowań w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2016-2018	liczba wydanych skierowań

3. Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych i niewydolnych wychowawczo w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmacnianie i wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinach.

ZADANIA	REALIZATORZY	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIKI
1. Monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinie	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	2016-2018	liczba monitorowanych

zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	placówki oświatowe		rodzin
2. Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2016-2018	liczba rodzin objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej
3. Wspieranie rodzin poprzez przydzielenie asystenta rodziny (jeśli taka potrzeba zachodzi).	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2016-2018	liczba asystentów rodziny pracujących na rzecz rodzin, liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny
4. Zwiększanie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego (pomoc prawna i psychologiczna).	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie	2016-2018	liczba osób objętych działaniami
5. Zwiększanie skuteczności działań wspierających podejmowanych wobec rodzin uwięzianych w przemoc.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie	2016-2018	liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”
6. Motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie do ograniczania picia, zaś osób uzależnionych do	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów	2016-2018	liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe, liczba osób

podejmowania leczenia odwykowego.	Alkoholowych, Sąd Rejonowy w Opocznie, Poradnia Leczenia Uzależnień w Opocznie		kierowanych na leczenie odwykowe przez Sąd
-----------------------------------	---	--	--

V. Adresaci Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Mniszków na lata 2016-2018 skierowany jest do rodzin przeżywających trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz przedstawicieli instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodziny.

VI. Przewidywane efekty realizacji Programu

1. Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych.
3. Zintegrowanie działań podmiotów na rzecz wspierania rodziny.
4. Poprawa sytuacji dziecka w rodzinie.
5. Wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa dziecka i rodziny.

VII. Źródła finansowania Programu

Źródłem finansowania Programu będą środki własne gminy, środki pozyskiwane z innych źródeł, jak również środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji zadań Programu.

VIII. Monitoring i ewaluacja

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Mniszków na lata 2016-2018 będzie koordynowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mniszkowie.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie kolejnych działań oraz dostosowanie dotychczas ustalonych. Monitoring będzie polegał na sporządzeniu rocznego sprawozdania z przeprowadzonych działań w danym roku obowiązywania Programu.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Waldemar Nojek